

ЭКОНОМИКАҒА ҚЫСҚАША ШОЛУ

2018ж. СӘУІР АЙЫ

Өткен айлардағы негізгі үрдістер, (ж/ж):

- Жылдық инфляция нысаналы дәліз шегінде қалыптасты (6,5%)
- Мұнай өндірісі жоғары деңгейде сақталады
- Көлік және байланыс қызметтері жылдам өсуді көрсетеді
- Инвестициялық белсенділік сәл бәсеңдеді
- Нақты ақшалай табыстары өсуді жалғастырды

I. ИНФЛЯЦИЯ

2018 жылдың сәуірінде айлық инфляция 0,4% деңгейінде болды.

Азық-түлік тауарларының бағасы 0,6%-ға өсті. Азық-түлік өнімдерінің құрылымында жеміс, қант, алкоголь өнімдері, ірімшік, сиыр еті, қой еті, арпа мен сұлы жармасы және күрішке бағаның ең көп өсуі байқалады. Қарақұмық, құс еті, пияз және шай үшін бағалардың төмендуді тіркелген.

Азық-түлікке жатпайтын тауарлардың бағасы 0,4%-ға өсті. Азық-түлікке жатпайтын тауарлар құрылымында дизель отыны, киім және аяқ киім, сондай-ақ дәрілік заттар мен көлік құралдары құнының өсуі байқалады.

Ақылы қызметтерге бағаның өсуі 0,2%-ды құрады. Ақылы қызметтер құрылымында кейбір тұрғын үй-коммуналдық қызметтерге (электр энергиясына), әуе көлігі қызметтеріне, сондай-ақ байланыс қызметтеріне бағаның өсуі байқалады. Теміржол қызметтеріне тарифтердің төмендеуі атап өтіледі.

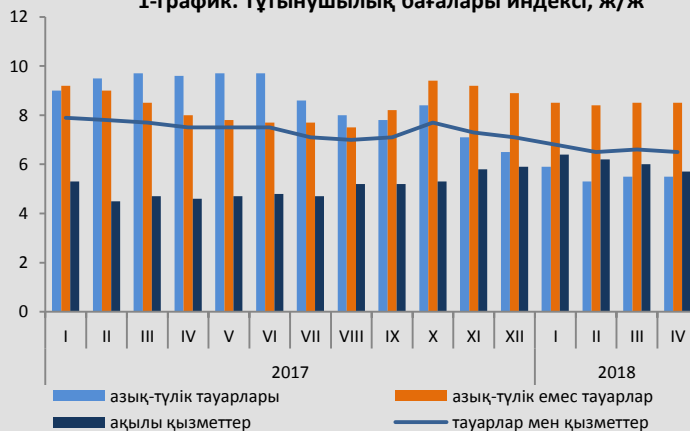
Жылдық инфляция 2018 жылдың сәуірінде 6,5% құрады. Инфляциялық үдерістердің қалыптасуы энергия ресурстарының және азық-түліктің (сүт өнімдері, жарма) әлемдік бағасының өсуімен, сонымен қатар халықтың нақты ақшалай табыстары өсуінің аясында ішкі сұраныстың біртіндеп кеңеюімен қатар жүрді.

Халықтың инфляциялық күтулері тұтастай алғанда төменгі деңгейде қалып отыр, сонымен қатар 2018 жылдың сәуір айында халықтың инфляциялық күтулерінің шамалы өсуі тіркелді. Осы жағдай АҚШ-тың жаңа санкцияларына жауап ретінде Ресей рублінің құлдырауы аясында теңгенің әлсіреуімен байланысты.

Көптеген кәсіпорындар (72,8%) 2018 жылдың екінші тоқсанында тұтыну бағаларының ағымдағы деңгейде өсетінін күтеді, ал 11,5% респонденттер ағымдағы бағасымен салыстырғанда бағаның баяу өсуін күтуде. Бағалардың жылдам өсу қарқынын күтетін кәсіпорындардың үлесі азайып келеді.

Ұлттық Банктің болжамдарына сәйкес жылдық инфляция біртіндеп бәсеңдейтін болады. 2018 жылы инфляция 5-7% мақсатты дәлізде қалады.

1-график. Тұтынушылық бағалары индексі, ж/ж

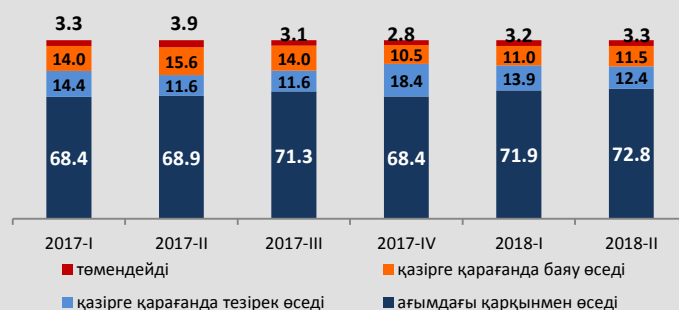

ҚР ҰЭМ КС деректері бойынша

2-график. Халықтың инфляциялық күтулері, ж/ж

3-график. ҚР экономикасының нақты секторы кәсіпорындарының инфляциялық күтулері, %

ҚР ҰБ деректері бойынша

II. ІШКІ ЖАЛПЫ ӨНІМ

(алдыңғы жылдың тиісті кезеңіне %-бен)

ҚР ҰЭМ СК есеп деректері бойынша **туынды ІЖӨ көлемі** 2018 жылғы бірінші тоқсаны бойынша нақты көрсеткіші 4,1%-ға ұлғайып 11,6 трлн. теңгені құрады.

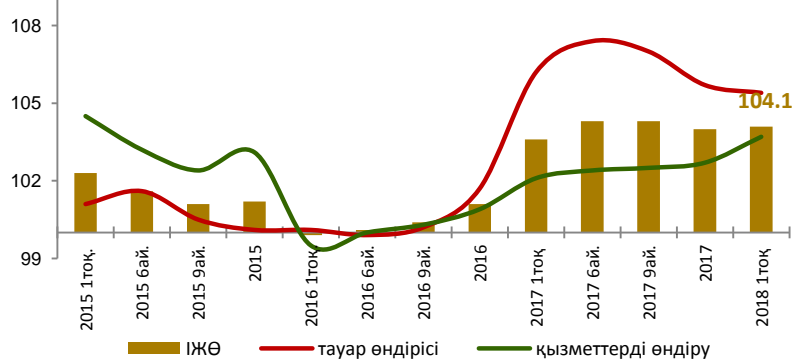
2018 жылдың бірінші тоқсанында ІЖӨ-нің өсуі экономиканың барлық секторларында оң динамикамен қамтамасыз етілді. ІЖӨ өсуіне негізгі үлесті өңдеуші өнеркәсіп (6,2%-ға), тау-кен өнеркәсіп көлемінің (5,1%-ға), көтерме және бөлшек сауда (6,2%-ға), көлік және қоймаға жинау (4,6%-ға), жылжымайтын мүлікпен операциялар (2,0%-ға) көлемінің ұлғаюы болды.

ІЖӨ түпкілікті пайдалану әдісі бойынша 2017 жылдың қорытындысы бойынша **3,9%-ға** өсті.

Көрсеткіштің ұлғаюына шикізат тауарларының әлемдік конъюнктурасының жақсаруы аясында таза экспорттың өсуі оң үлес қосты.

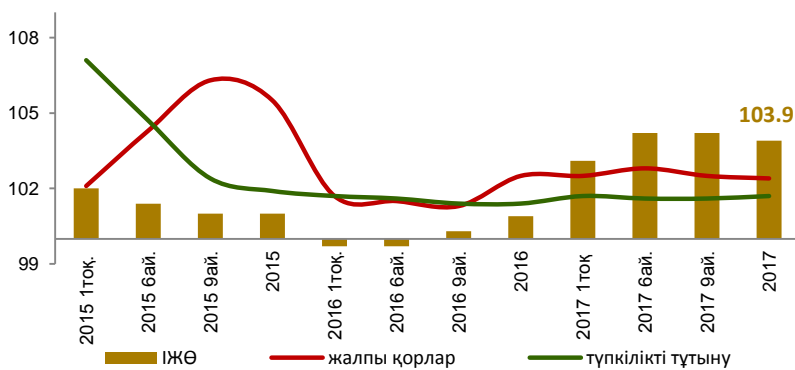
Үй шаруашылық шығыстарының өсуі тұтынушылық несиелердің өсуіне, сондай-ақ инфляциялық процестердің баяулауына байланысты болды.

3-график. Өндіріс әдісімен ІЖӨ %-бен, ж/ж

ҚР ҰЭМ СК, ҚР ҰБ деректері бойынша

4-график. Түпкілікті пайдалану әдісімен ІЖӨ %-бен, ж/ж

ҚР ҰЭМ СК, ҚР ҰБ деректері бойынша

III. ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ИНДИКАТОР

2018 жылдың сәуірінде қысқа мерзімді экономикалық индикатор * біршама төмендеп, 105%-ға жетті.

Индекстің төмендеуі құрылыс саласы мен өнеркәсіп секторындағы өндірістің өсу қарқынының бәсеңдетуіне байланысты.

Көрсеткіштің динамикасына Қашаған және Теңізшевройл мұнай өндірудің жоғары қарқыны, сондай-ақ жүк тасымалдарының және көтерме сауданың өсуі, байланыс саласының жаңаруы, негізгі құралдарға бағыттайтын инвестициялардың айтарлықтай өсуі, номиналды және нақты ақшалай кірістердің өсуі аясындағы тұтынушылық сұраныстың біртіндеп қалпына келуі оң әсерін тигізеді.

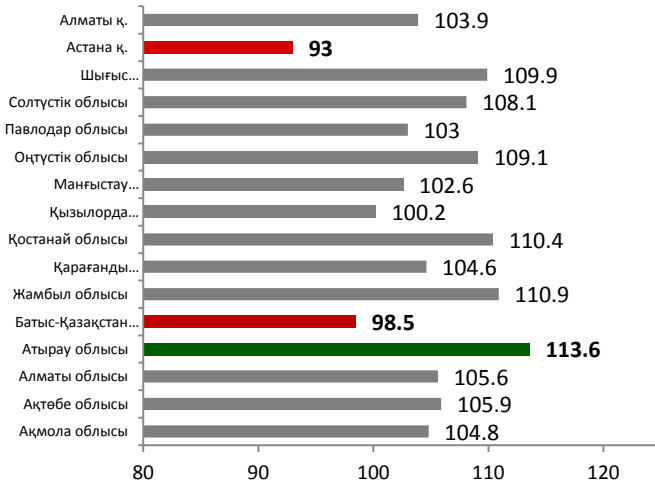
5-график. Қысқа мерзімді экономикалық индикатор

* - экономиканы дамыту үрдістерін сипаттайды және базалық салалар: ауыл шаруашылығы, өнеркәсіп, құрылыс, сауда, көлік және байланыс бойынша шығару индекстерінің өзгеруіне негізделеді. ІЖӨ көлеміндегі осы салалардың үлесі 63-64%-ды құрайды.

6-график. ҚР өңірлері бойынша қысқа мерзімді экономикалық индикатор, ж/ж %-бен

ҚР ҰЭМ КС деректері бойынша

Аймақтық контексте **Атырау облысы** үшін КЭИ жоғары деңгейде қалып отыр. Индикаторының өсуіне мұнай мен табиғи газ өндірудің жоғары көрсеткіштері, көтерме сауданың өсуі, сондай-ақ ауыл шаруашылығында және коммуникациядағы оң динамикасы әсерін тигізді. Облыстағы құрылыс секторы магистральды құбырлар мен өнеркәсіптік нысандарды салудың жұмыстары қысқаруы аясында бұрынғысынша теріс аймақта тұр.

Батыс Қазақстан облысында КЭИ теріс аймақта болды, бірақ қалпына келтірудің алғашқы белгілері байқалуда. Техникалық мәселесі салдарынан Қарашығанақтағы ұңғымалардың жабу есебінен тау-кен өндірістің төмендеуі, сондай-ақ жолаушылар айналымының шамалы төмендеуіне байланысты көлік саласының төмендеуі тіркелді.

Астана қаласына бойынша КЭИ-ң мәні құрылыс жұмыстарының және объектілерді пайдалануға берілудің қысқаруынан, сондай-ақ сауда көрсеткіштерінің төмен болуынан теріс қалды.

IV. ЭКОНОМИКАНЫҢ НЕГІЗГІ САЛАЛАРЫ БОЙЫНША ШОЛУ

2018 жылдың қаңтар-сәуірде **өнеркәсіп** оң динамикасымен сипатталып, 5,1%-ді құрады.

Тау-кен өнеркәсібі жыл басынан 4,9%-ға өсті. Сектордың өсуі Қашағандағы және ТШО-дағы мұнай өндірумен қамтамасыз етілді. Өнеркәсіптің оң серпіні табиғи газды, темір рудасын және түсті металдар кендерін өндірудің артуымен тығыз байланысты.

Өңдеу өнеркәсібі жоғары өсу қарқынын көрсетіп келеді, өндіріс көлемі 5,9% -ға артты. Өндірістің өсуі металлургия өнеркәсібі, машина жасау, азық-түлік, кокс және мұнай өнімдері өндірісінің өсуіне байланысты болды.

Әлемдік мұнай бағасының қалыптасқан оң динамикасына және ішкі тұтынудың қалпына келуіне байланысты **барлық көлік түрлерінің айналымы** жыл басынан бері 9,6%-ға өсті. Өнеркәсіптің өсуіне негізгі үлес қосқан теміржол, автомобиль және құбыр көлік қызметтері болды.

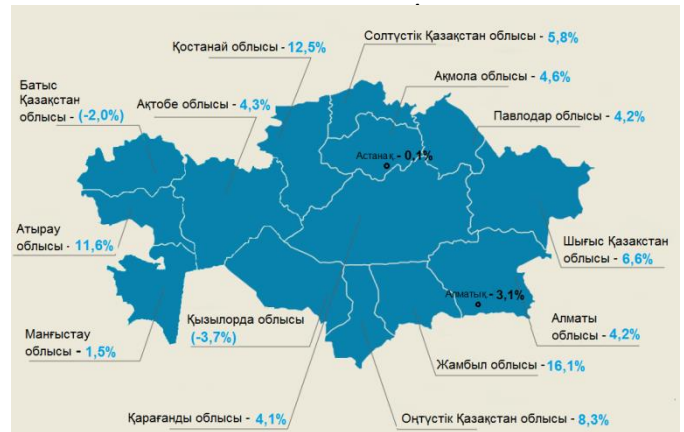
Құрылыс саласы инвестициялардың өсуіне қарамастан 2018 жылдың қаңтар-сәуір айларында өткен жылдың жоғары базасының, сондай-ақ магистральды құбырлар мен өндірістік нысандардың құрылыс жұмыстардың қысқарту себептерінен өндірістің өсуінің айтарлықтай төмендеуін көрсетті. Өнеркәсіптің өсуі негізінен күрделі және ағымдағы жөндеу бойынша қызметтер көлемінің ұлғаюымен қамтамасыз етіледі. Құрылыстың ең көп өсуі Солтүстік Қазақстан, Шығыс Қазақстан облыстары мен Алматыда байқалады.

Ауыл шаруашылығы жылдың басынан бастап бірте-бірте өсуді жалғастырып, өсім 3,8%-і құрады. Өнеркәсіптің негізгі драйвері мал шаруашылығы болып келеді. Өсімдік шаруашылығы маусымдық фактордың әсерінен өзгеріссіз қалады.

Тауарлар мен қызметтерді сату көлемі жоғары деңгейде сақталады, 2018 жылдың қаңтар-сәуір айларында өсім 6,2% құрады. Бөлшек сауда мен көтерме сауданың өсуі байқалады. Астаны қаласын қоспағанда аймақтық деңгейде барлық өңірлерде сауданың өсуі тіркелді. Атырау облысында көтерме сауда көлемі екі есе өсті.

Байланыстың өсу қарқыны 6,9% -ға дейін өсті. Байланыс қызметтерінде айтарлықтай үлес Интернет, ұялы байланыс және басқа телекоммуникация қызметтері орын алуда.

1-сурет. ҚР өңірлері бөлігіндегі өнеркәсіптік өндіріс

ҚР ҰЭМ КС деректері бойынша

V. НЕГІЗГІ КАПИТАЛҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Макроэкономикалық жағдайдың тұрақтануына, сондай-ақ әлемдік нарығындағы мұнай мен металдардың қолайлы конъюнктурасына байланысты инвестициялық белсенділік оң динамиканы көрсетеді. 2018 жылдың қаңтар-сәуір айларында негізгі капиталға салынған инвестициялар 28,9% -ға артты.

Салалық бөліністе инвестициялардың елеулі үлесі өнеркәсіптік секторға (барлық инвестициялардың 64%-дан астамы), соның ішінде мұнай және табиғи газ, түсті металдар және металлургия салаларына бағытталады. Инвестициялардың 24% -дан астамы жылжымайтын мүлікпен операцияларға, сондай-ақ тасымалдау және қоймаға жіберіледі.

Инвестициялардың оң динамикасы құрылыс, байланыс және ауыл шаруашылығында байқалады.

Аймақтық контексте айтарлықтай өзгерістер белгіленген жоқ. Атырау және Оңтүстік Қазақстан облыстары (барлық инвестициялардың 50%-дан астамы) көшбасшы болып қалуда, инвестициялардың ең төмен құны Солтүстік Қазақстан облысында тіркелді.

Негізгі капиталға салынған инвестициялардың 47%-дан астамы шикізаттық емес секторға бағытталды (бюджеттік инвестицияларды қоспағанда).

Инвестициялардың жалпы көлемінде ішкі инвестициялардың үлесі 69,2%, ал сыртқы инвестициялардікі 30,8% құрады.

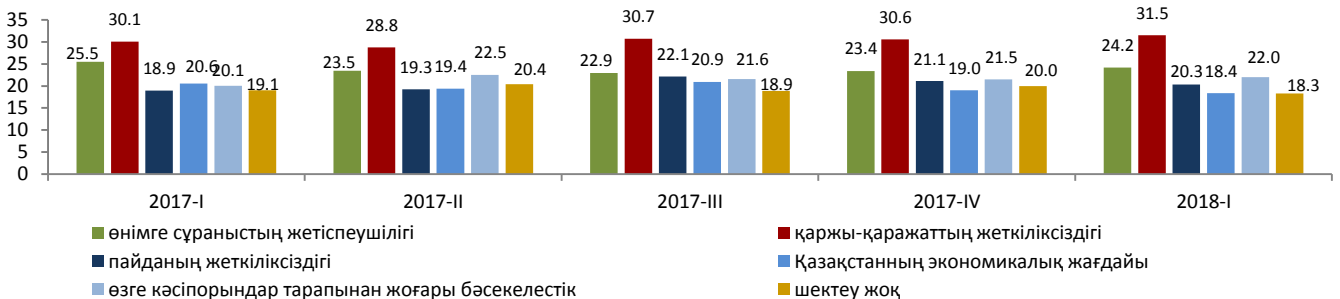
Кәсіпорындардың меншікті қаражаты қаражатты қаржыландырудың негізгі көзі болып қалуда.

Мәлімет үшін:

2018 жылдың 1-тоқсанында Ұлттық Банк жүргізген экономиканың нақты секторындағы кәсіпорындардың сауалнамасына сәйкес, ағымдағы және/немесе негізгі құралдарды қаржыландыруды шектейтін негізгі факторлардың арасында респонденттер қаржы ресурстарының жетіспеушілігін, өнімдерге сұраныстың жеткіліксіз болуын, басқа кәсіпорындардың нарықтық бәсекелестігін, Қазақстан экономикасының пайдасы мен пайдасыздығын атап өтті (9-график).

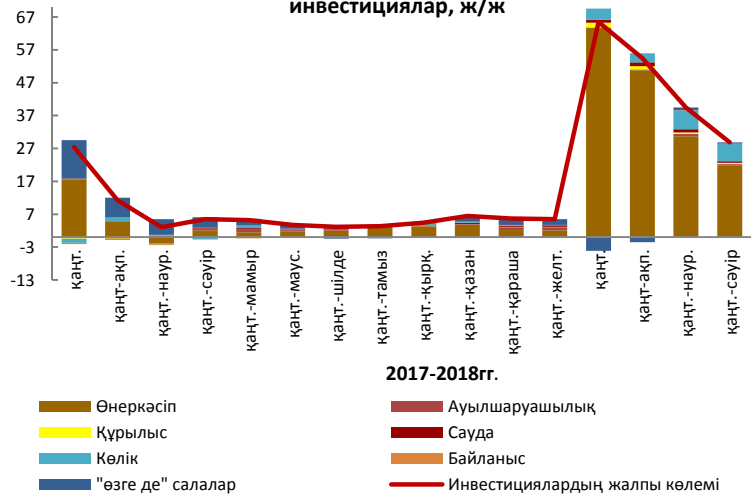
жауаптар %-бен

9-график. Кәсіпорындарды қаржыландыруды жүзеге асыруды шектейтін негізгі факторлар

ҚР ҰБ деректері бойынша

7-график. Салалар тұрғысынан негізгі капиталға инвестициялар, ж/ж

ҰЭМ СК деректері бойынша

8-график. Негізгі капиталға қаржыландыру көздері бойынша инвестициялар

ҰЭМ СК деректері бойынша

VI. Сыртқы сауда айналымы

2018 жылдың қаңтар-наурызы бойынша сыртқы сауда айналымы 24,3%-ға (экспорт 27,0%-ға, импорт 19,4%-ға өсті) ұлғайды. Экспорттың құрылымында бұрынғыдай барынша көп үлес минералды өнімдерге тиесілі 70% астам, олардың экспорты 35,3%-ға өсті. Металдар мен олардан жасалған өнімдер экспорты да 12,3%-ға ұлғайды. Жоғарыда көрсетілген тауарлар экспортының өсуі бірнеше факторларға байланысты, атап айтқанда әлемдік нарықтарында баға конъюнктурасы жақсарғанына, Қашаған кен орнында мұнай өндіру көлемінің артуы, сондай-ақ Өзбекстан, Түркия, Италия және Иран елдеріне астық экспорттау көлемінің артуы негіз болды.

ЕО елдері (үлесі 55,3%), Қытай (үлесі 10,0%), ТМД елдері (үлесі 15,5%) экспорттың негізгі бағыты болып табылады, олардың ішінде кеден одағы елдерінің үлесі 9,6%.

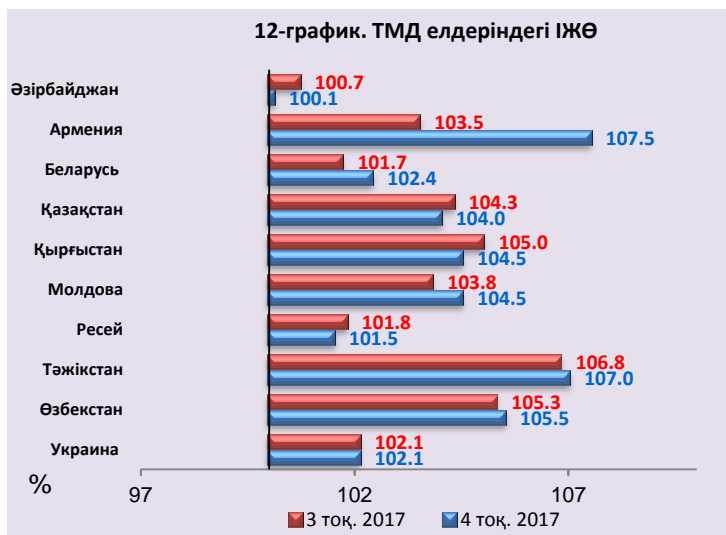
2018 жылы қаңтар-наурыз айлары импорты бойынша өсім барлық тауар топтары бойынша байқалды. Ішкі тұтыну өсуінің аясында импорттың өсуіне ең үлкен үлесін машина, жабдық, құралдар мен құрылғылар (өсу 25,7%), дайын тағамдық өнімдер (өсу 16,3%), сондай-ақ химия өнеркәсібінің өнімі (өсу 11,0%) құрды.

Тауарлардың негізгі импорты кеден одағының елдеріне (үлесі 39,4%), ЕО елдеріне (үлесі 19,5%) және Қытайға (үлесі 15,7%) тиесілі.

ҰЭМ СК деректері бойынша

VII. ТМД елдеріндегі ІЖӨ

2017 жылғы 4-тоқсанның қорытындылары бойынша елеулі экономикалық өсім Тәжікстанда және Арменияда болды.

ТМД-ның кейбір елдерінде 2017 жылғы 4-тоқсанда 2017 жылғы 3-тоқсанмен салыстырғанда ІЖӨ-нің өсімі аздап баяулады (Қырғызстан, Әзірбайжан, Ресей және Қазақстан). Экономикалық өсімнің қарқыны үдегені Армения мен Тәжікстанда тіркелді. 2017 жылғы 4-тоқсанында Арменияның жоғары экономикалық өсуі қызметтердің, өнеркәсіптің және сауданың өсуімен байланысты.

VIII. Жұмыспен қамту және жұмыссыздық
(өткен жылдағы тиісті кезеңге %-бен)

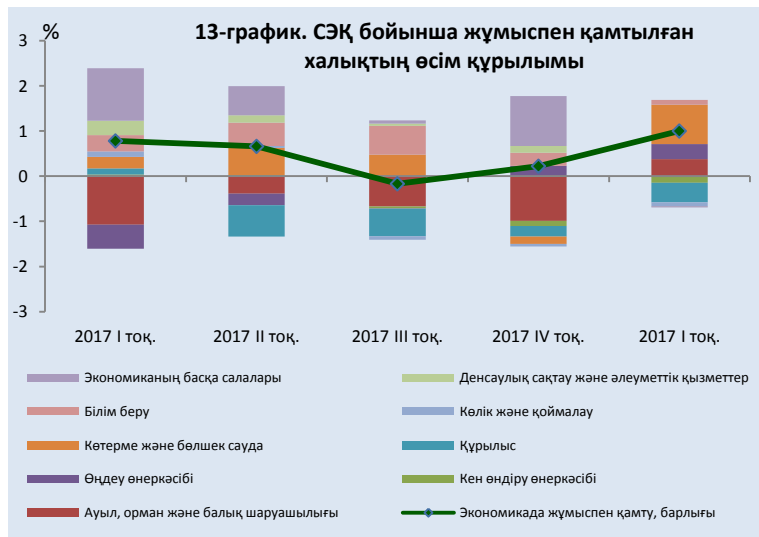
2018 жылдың бірінші тоқсанда жұмыспен қамтылған халықтың саны 1,0%-ға өсті (2017 жылғы төртінші тоқсанда 0,2%-ға өсті).

Экономиканың салалары бөлігінде жұмыспен қамтылған халықтың саны көтерме және бөлшек саудада 2,3%-ға өсті. Сондай-ақ өнеркәсіптік сектордың тұрақты өсуі аясында өңдеу өнеркәсібінде 5,1%-ға және ауыл шаруашылығында 2,8%-ға өсуі байқалды. Жұмыспен қамтудың төмендеуі тау-кен өнеркәсібінде, көлікте және құрылыс саласында байқалды.

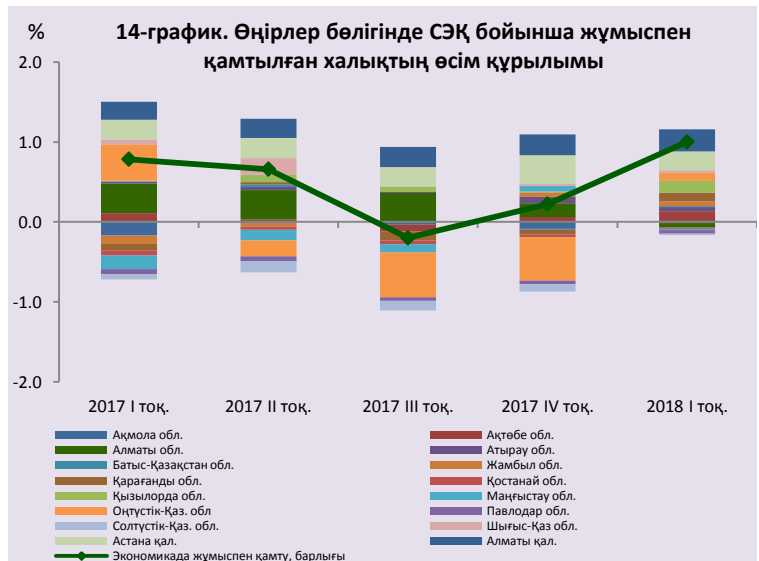
Өңірлер бөлігінде жұмыспен қамтылған халықтың негізгі ұлғаюы Қызылорда облысында (4,0%-ға өсті), Ақтөбе облысында (2,8%-ға өсті), Алматы (2,6%-ға) және Астана (4,1%-ға) қалаларында байқалды.

2018 жылғы сәуір айында жұмыспен қамтылғандар саны 0,5%-ға артып, 8557,9 мың адамды құрды (экономикалық белсенді халықтың 95%).

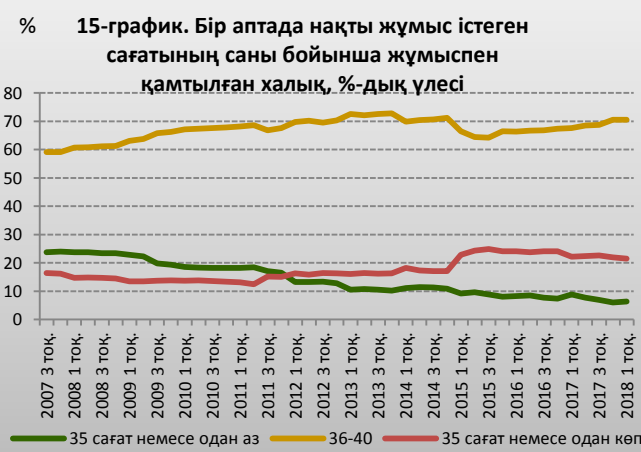
2018 жылы сәуірде жұмыссыздық деңгейі 4,9% болды (2014-2017 жылдар аралығында жұмыссыздық деңгейі орташа алғанда 5% болды). Жұмыспен қамту органдарында 147,7 мың адам жұмыссыздар қатарында ресми тіркелген.

ҚР ҰЭМ СК деректері бойынша

ҚР ҰЭМ СК деректері бойынша

ҚР ҰЭМ СК деректері бойынша

Бір аптада нақты жұмыс істеген сағатының саны 35 сағат және одан аз болатын жұмыспен қамтылған халықтың үлесі өсуде. 2018 жылғы бірінші тоқсанда аталған қызметкерлердің үлесі жұмыспен қамтылған халықтың жалпы санының 6,4%-ын құрады.

Сонымен қатар, бір аптада 40 сағаттан астам жұмыс істеген қызметкерлердің үлесі 2015 жылғы бірінші тоқсандағы аздаған өсуден кейін, салыстырмалы түрде төмендеу деңгейде – 21,5%-бен сақталуда.

Бір аптада 35 сағаттан бастап 40 сағатқа дейін нақты жұмыс істеген қызметкерлердің үлесі басым болып қалуда. 2018 жылғы бірінші тоқсанда біршама өсіп, үлесі 70,6% болды.

IX. Жалақы және еңбек өнімділігі

(өткен жылдағы тиісті кезеңге %-бен)

2018 жылы сәуір айында бір қызметкердің орташа айлық номиналдық жалақысы 5,5%-ға ұлғайып, 152,0 мың теңгені құрады.

2018 жылғы 1-тоқсанда нақты жалақы 4,0%-ға өсті.

Салалар бөлігінде 2018 жылғы 1-тоқсанда өсім әкімшілік және қосалқы қызмет көрсету саласында (21,9%-ға), құрылыста (10,4%-ға), тау-кен өндірісінде (6,0%-ға), жылжымайтын мүлікпен операцияларда (4,4%-ға) тіркелді. Денсаулық сақтау және әлеуметтік қызметтерде (4,2%-ға), білім беруде (2,4%-ға), қаржы және сақтандыру қызметінде (3,6%) төмендеу байқалды.

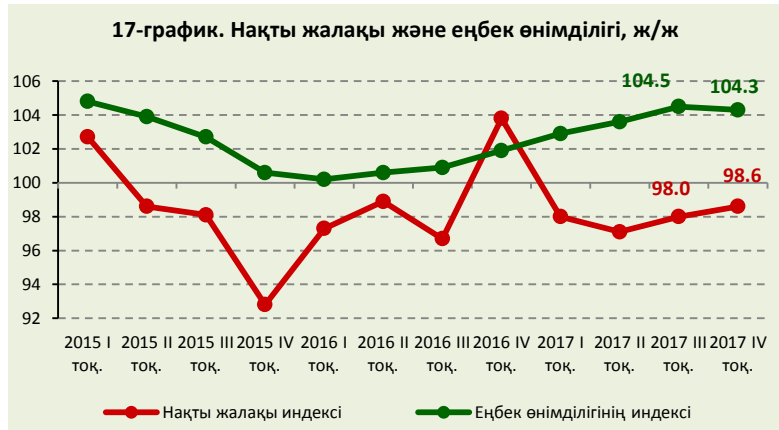
2018 жылғы 1-тоқсанда өңірлер бөлігінде номиналдық жалақының ең жоғарғы мәні Маңғыстау облысында (282,0 мың теңге), ең төменгі мәні – Жамбыл облысында (102,1 мың теңге) тіркелді.

2017 жылғы 4-тоқсанда экономикадағы еңбек өнімділігі 4,3%-ға өсті. Салалар бөлігінде ең көп өсім ауылшаруашылығында (10,4%-ға), өнеркәсіпте (8,2%-ға өсті), көлікте (6,2%-ға) және құрылыста (5,6%-ға) байқалды.

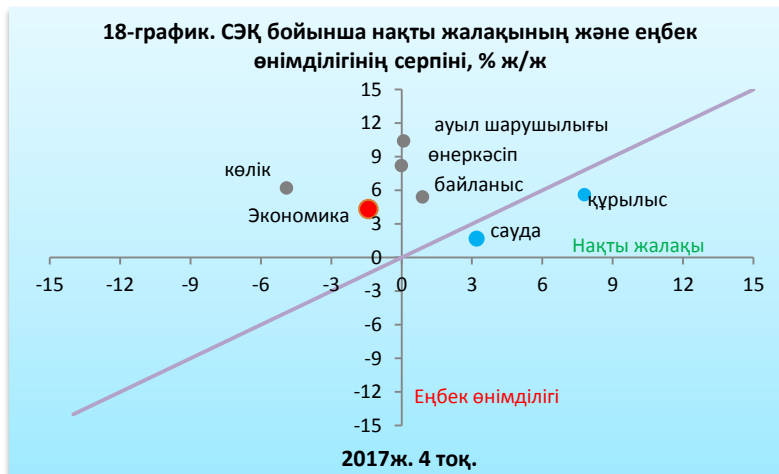
Экономиканың барлық негізгі салаларында еңбек өнімділігінің өсімі нақты жалақының өсу қарқынынан өсіп кеткенін атап өткен жөн (ауылшаруашылығынан басқа).

ҚР ҰЭМ СК деректері бойынша

ҚР ҰЭМ СК деректері бойынша

ҚР ҰЭМ СК деректері бойынша